

BEZPEČNÁ PŮJČKA

Jak se vyhnout finančním žralokům?

Kdy si půjčit?

Půjčky je vhodné využívat pro rozvoj, například k financování vlastního bydlení nebo pro podnikání. S opatrností jimi lze překlenout krátkodobé potíže, třeba při nečekaném výdaji.

Půjčka však nedává smysl, je-li cílem nákup spotřebních předmětů, dárků nebo dovolené. Radost z nové věci nebo zážitku totiž často vystřídají starosti se splácením.

Ani půjčka na úhradu jiných dluhů není dobrou strategií. Výjimkou je konsolidace půjček, díky níž si lze snížit výši splátek. Jinak je lepší problémy se splácením přiznat a zkusit se s věřitelem dohodnout.

Poskytovatelé

Spotřebitelské půjčky smí poskytovat jen banky a společnosti s povolením České národní banky. Jejich seznam je zveřejněn na webových stránkách ČNB. Půjčky mohou sjednávat také zprostředkovatelé. I oni však musejí mít povolení ČNB a půjčka musí splňovat zákonné podmínky.

Typy půjček

Půjček existuje velké množství. Mezi nejčastější patří:

- **Spotřebitelské úvěry s pevnými splátkami** jsou vhodné při financování větších výdajů, např. vybavení bytu. Splátky je přitom třeba nastavit tak, aby příliš nezatížily rodinný rozpočet.
- **Mikropůjčky** se většinou poskytují do 20 tisíc korun, splácejí se jednorázově (obvykle do měsíce) a bývají velmi drahé. Využívat by se měly výjimečně a jen když je jisté, že dlužnou částku zvládneme splatit.
- **Revolvingové úvěry a kreditní karty** umožňují rychlý přístup k hotovosti, avšak s rizikem dlouhodobého zadlužení, protože ne vždy vedou k postupnému splácení dluhu.
- **Kontokorent** umožňuje přečerpat běžný účet. Bývá cenově přijatelnější alternativou ke kreditním kartám či revolvingu. I tak by ale měl být využíván jen jako rezerva pro nečekané situace, nikoliv trvale.
- **Splátkový prodej** se používá při nákupu zboží či služeb.
- Je-li úroková sazba nízká, může dávat smysl, ale vždy je třeba zvážit, zda danou věc skutečně potřebujeme. Doba splácení by určitě neměla přesáhnout životnost věci, kterou kupujeme.

Podnikatelská půjčka je pro podnikatele!

Některé společnosti se snaží obejít zákon o spotřebitelských půjčkách tím, že lidem vnucují tzv. podnikatelské úvěry „na IČO“. **Těmto půjčkám je třeba se vyhnout!** Často od nich nelze za rozumných podmínek odstoupit a věřitel může požadovat vysoké sankce.

Další parametry půjčky

Většina půjček je nabízena bezhotovostně (na účet) a bez zajištění. Pokud tomu tak není, je lepší hledat u konkurence protože:

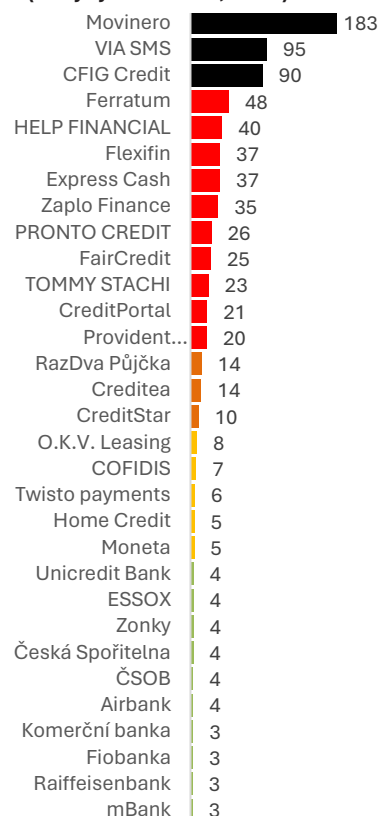
- **půjčka v hotovosti** je vždy dražší, neboť společnosti si účtují poplatky za práci s hotovostí (viz dále),
- **půjčka zajištěná nemovitostí** bývá levnější, ovšem s rizikem, že dlužník v případě problému se splácením o svůj majetek snadno přijde – a často pod cenou.

Cena

Cena má být při výběru úvěru důležitým, byť ne jediným kritériem (z příloženého grafu je patrné, že se cena nabízených půjček výrazně liší).

Solidní společnosti mají na svých webových stránkách úvěrové kalkulačky. Ty umožňují snadno spočítat, kolik peněz bude muset člověk vrátet. Pokud společnost kalkulačku nemá a nabízí cenu podmiňuje zasláním osobních dat, měli bychom ji z výběru vyřadit.

Graf: Kolik přeplatíte, pokud si půjčíte 50.000 Kč na jeden rok? (údaje jsou tis. Kč, 2023)

i Pozor na cenové triky!

- Cena uvedená na webu bývá často jen ilustrativní, ve skutečnosti můžete zaplatit více.
- Inzerovaná cena platí jen při splnění určitých podmínek (minimální výše nebo délka úvěru).
- Cena se může výrazně navýšit i při malém porušení smlouvy (např. splátka o den později).
- Pokud Vám nabízejí první úvěr zdarma, ptejte se, kolik zaplatíte za jeho prodloužení.
- Aby úroková sazba vypadala přijatelněji, je někdy uváděna za měsíc (p. m.), nikoliv za rok (p. a.).

Záludné poplatky

Samotná úroková sazba pro vyhodnocení nákladů nestačí, protože mnoho společností si účtuje různé poplatky, které se do úrokové sazby nezapočítávají:

- **Poplatek za poskytnutí úvěru.** Ten může dosáhnout i třetiny půjčované částky a některé společnosti si ho dokonce strhávají z vyplácené částky.
- **Měsíční poplatek za správu úvěru.** Účtují si ho i některé banky.
- **Poplatek za hotovostní inkaso.** U půjček poskytnutých či splácených hotově si věřitel účtuje vysoké přírázky. Snažte se těmto úvěrům vyhnout!

Rozhoduje celková částka

Abychom vybrali nejlevnější půjčku, je třeba si spočítat, **kolik budeme muset splatit celkem.** U některých půjček, jako jsou například revolvingové úvěry či kreditní karty, nelze předem říci, kolik zaplatíme na úrocích a poplatcích. Proto bychom je měli využívat s maximální obezřetností.

Posuzování úvěruschopnosti

Věřitel musí ze zákona posoudit, zda bude dlužník schopen úvěr řádně splácet. Zkoumá proto příjmy a výdaje budoucího dlužníka, jeho další půjčky a také případné záznaky v úvěrových registrech. Pokud věřitel tuto kontrolu neprovede, **smlouva o půjčce je neplatná.**

Dlužník musí na druhou stranu poskytnout úplné a pravdivé údaje o své finanční situaci. Pokud by si vzal půjčku s vědomím, že ji nezvládne splatit, může jít o úvěrový podvod.

Dozví-li se jeden z manželů o půjčce toho druhého až se zpožděním a nesouhlasí-li s ní, měl by o tom co nejdříve věřitele informovat (písemně), jinak se stává za splacení půjčky spoluodpovědný.

Náklady navíc

Především u jednorázově splatných mikropůjček se stává, že dlužníci neseženou do doby splatnosti dostatek hotovosti a potřebují úvěr prodloužit. Věřitelé to většinou umožňují, požadují však zaplatit další vysoké poplatky. Vždy je proto rozumné si dopředu zjistit, kolik mne bude případné prodloužení úvěru stát. Dvojnásob to platí u půjček, kde je první období zdarma.

Sankce

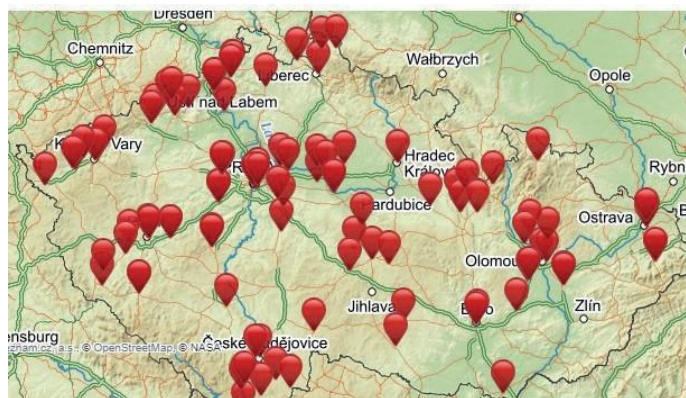
Občas dlužník nestihne poslat splátku v dohodnutém termínu. Někteří věřitelé drobná zpoždění tolerují, jiné společnosti však okamžitě uplatňují sankce. Je proto vhodné předem zjistit, co věřitel může požadovat. Zákon však omezuje sankce a související platby tak, že věřitel má nárok pouze na:

- **náklady za upomínky a vymáhání** (až tisíce korun),
- **jednorázová pokuta** až 500 Kč (ročně až 3 000 Kč), nebo **sankce za každý den** ve výši 0,1 % z dlužné částky (suma pokut však nesmí překročit polovinu vypůjčené částky nebo 200 000 Kč,
- **úroky z prodlení** (v současnosti asi 9 % ročně),
- dohodnuté **smluvní úroky.**

Kde najdu pomoc?

Pokud si s Vaším rodinným rozpočtem nevíte rady, vyhledejte pomoc. Člověk v tísní a další neziskovky nabízejí **bezplatné poradenství.**

- na webu www.jakprezिटdluhy.cz,
- na tel. 770 600 800 (po-pá od 9 do 22 hod.),
- v dluhových poradnách (seznam na webu).

Tento materiál vznikl za přispění ČSOB, a. s.,
Libora Malého a Libora Winklera.